بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު

މާލެ

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:	1302-CVC-2023
ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް:	ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި
މައްސަލަ އައިގޮތުގެ ބާބުން:	ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފޯމުން
ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް:	ހުސައިން ނިޔާޒް (ޕަރަމަނަންޓް ކާޑު ނަންބަރު) (SP-0512/2015)
ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް:	މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް

ހުށަހެޅުން ތާރީޚު
20-09-1444
11-04-2023

ނިމުން ތާރީޚު
24-09-1444
15-04-2023

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޖަނަރަލް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ޖާރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ

މިއީ، ހުޅުމާލޭގައި 02 (ދޭއް) ސްޓޭޖު ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށްޓަކައި ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގެ ފަރާތުން ހުސައިން ނިޒާމާއި މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއެކު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށް ދީފައިވާ 03 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ގުޅުން ފަށާނީ، ފީ އަދުލް ޕީރިއަޑް ނުހިމަނައި، ފީ އަދުލް ޕީރިއަޑަށްފަހު ދީފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުކަމަށްވާ 24 ޑިސެންބަރު 2020 އިން ފެށިގެން ނަމަވެސް ދުނިޔޭގެ ކޮވިޑް ކަންކަމާއެކުގެ ކަރިން، މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުން ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގާއެކު 2 (ދޭއް) ސްޓޭޖު ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށް ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ނުގެނައުމަށާއި، އެކަން އަހަރެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ނުދިނުމަށާއި، އަހަރެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގެ ބަދަލުގައިކަން އަސަރުކުރާނެ އެއްވެސްކަމެއް ނުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ވަކީލް އަމުރަށް އެދޭ ގޮތުން ހުސައިން ނިޒާމް (ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގް) ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

1. ހުޅުމާލޭގައި 02 (ދޭއް) ސްޓޭޖު ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށްޓަކައި ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގެ ފަރާތުން ހުސައިން ނިޒާމާއި މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއެކު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށް ދީފައިވާ 03 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ގުޅުން ފަށާނީ، ފީ އަދުލް ޕީރިއަޑް ނުހިމަނައި، ފީ އަދުލް ޕީރިއަޑަށްފަހު ދީފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުކަމަށްވާ 24 ޑިސެންބަރު 2020 އިން ފެށިގެން ނަމަވެސް ދުނިޔޭގެ ކޮވިޑް ކަންކަމާއެކުގެ ކަރިން، މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުން ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގާއެކު 2 (ދޭއް) ސްޓޭޖު ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށް ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ނުގެނައުމަށާއި، އެކަން އަހަރެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ނުދިނުމަށާއި، އަހަރެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގެ ބަދަލުގައިކަން އަސަރުކުރާނެ އެއްވެސްކަމެއް ނުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

2. ހުސައިން ނިޒާމް (ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގް) ގެ ފަރާތުން ވަކީލް އަމުރަށް އެދޭ ސަބަބުތަކަށް ބުނެ ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

2.1 މިއީ، ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާލިބޭ ފަރާތާ ދެމެދު 02 (ދޭއް) ކޮންޓެއިން ހިންގުމަށްޓަކައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މުއްދަތު ހަމަނުވިއްސެ، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސްފައިވާއިރު، އެއްބަސްވުމުގައިވެސް 03 އަހަރު ގުނަން ފަށާ 24 ޑިސެންބަރު 2020 ގެ ފަހުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލައަކަށް ވާއިރު، އެކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ

އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވާނީ 24 ޑިސެންބަރު 2023 ގެ ނިޔަލަށްކަމާއި، ކަންމިހެން އޮތުމުން، އެ ކަންތައްތަކާމެދު ސަބަބުތީ މަޝްވަރާއިން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، އެއްބަސްވުން ބާތިލުކޮށްދެވޭނެކަމުގެ ޝަރުޠު އޮތްކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވުމުން ބާތިލްކުރުމުގައި، 15 އޮގަސްޓް 2023 ގައި އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އަންނަނިކަމަށް ދައުލަތުގެފަރާތުން ބުނެފައިވާކަމާއި؛

2.2 ނޮކަސްބޭޖް ލިމިޓެޑް (އޮސްޓްރޭލިއާ) ވ. އެންޓި-ކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު އިން ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ކޯޓުން ފުރިހަމަވާން ބޭނުންވާ އާންމު ޝަރުޠުތަކަކީ:

(1) ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް، ގާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މައްސަލައީ ހައްޤެއް ނުވަތަ ގާނޫނީ މަންފާއެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޮޑުގޮތުގައި ސާބިތުވެގެންވުމާއި؛

(2) ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަކާނުލާ އަސްލު މައްސަލާ ދެއްވާ ފަސޭހަވެގެން ހިނގައްޖެނަމަ ކުރިމަތިވާފަދަ ނުރައްކާތެރިވުން އޮތުމާއި، އަދި

(3) ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ "ބެލެންސް" ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތު ރާޖިޙު ގޮތުން ލިބިގެންވާ ފަރާތެއްކަމަށްވުން، ކަމާއި؛

2.3 ބުނެވިދިޔަ ފެސިލިޓީގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތަކަށް ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުގެ ހާލަތުގައި ފުރިހަމަވާކަމާއި، މިގޮތުން އެފެސިލިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ގާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މައްސަލައީ ހައްޤެއް ނުވަތަ ގާނޫނީ މަންފާއެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޮޑުގޮތުގައި ސާބިތުވެފައިވާކަމަށް ބެލެވޭ ނުކުތާ މިމައްސަލައިގައި ތަފްޞީލު ކުރެއްވުން، ބޭރުރާޑަރެސް ކޮންޓްރެކްޓަކީ، މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑްއާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ޙަވާލާ ބައިވެރިޔާކަމާއި، މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑްއިން 03 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް އަދި ފަހުން 02 އަހަރުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށްޓަކައި 02 ކެންޓީން ހިންގުމަށް ދައުލަތަށް ފަރާތް ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމާއި، ދައުލަތަށް ފަރާތުން ގިނަ ހަރަދުތަކެއްކޮށްގެން 02 ކެންޓީން އިމާރާތްކޮށް ތަރައްޤީކޮށްފައިވާކަމާއި، އެއްބަސްވުމުގެ 4.1 ގެ ދަށުން މަހު ކުލީގެ ގޮތުގައި މަދުވެގެން 73,000/- (ހަތްދިހަ ތިންހާސް ރުފިޔާ) އަދާކޮށްފައިވާކަމާއި، ބޭޒް ހަރަދުއްކަން އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފަށް ބަދަލުކުރަންފެށުމުން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެންނަން ނިންމާފައިވުމީ، މި ޙާލަތުގައި، މައްސަލައިގެ މައްޗަށް ގޮތެއް ނިންމުންދުން، ބޭރުރާޑަރެސް ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް އޮތުމަކީ އެންމެ އަދުލުވެރިގޮތްކަމުގައި ދެކޭކަމުގައި؛

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގުޅުއްވުމަށް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރެޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

2.4 ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުމަކާނުލާ އަސްލު މައްސަލާ ދަޢުވާ ފަސްކޮށްގެން ހިނގައްޖެނަމަ، އެއްބަސްވުން އުވާލައި، އެހެން ފަރާތަކަށް ބިން ހަވާލުކުރުން، ބިންގައި ތިބުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤު އުފެއްދުމާއިނުކަމަށް، އެއާޕޯޓުގައި މައްސަލާގައި ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރާއިރު، ކުރިން އޮތް ހާލަތަށް ރުޖޫޢުކުރުވަނީ، އެކަކިގެން ނުވާކަހަކަމެއްވެދާނެކަމަށް، މީގެ އިތުރުން، ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގގެ ފަރާތުން އެ ކިޗަންތަކަށް ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓްކުރެވިފައިވާ، މައްސަލަ ނިމެންދެން ބިން އެގޮތުގައި ނުބެހެއްޓިއްޖެނަމަ، ބޮޑު ގެއްލުމަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭނެކަމަށާއި؛

2.5 ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގއާ މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއެކު އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ފަރާތަކަށްވާތީ، އެފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ "ސިވިލް" ނަމަވެސް ބައިސިއްޔަތުން ޤާނޫނީގޮތުން ލިބިގެންވާކަމެވެ.

3. ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރެފިނަމަ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ކަމުގައި ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

3.1 އޭޕްރީލް 15 އެފަރާތުން ބައްދަލުވުމުގައި، ބޭއްވުނު ފަރާތްތަކާދެމެދު ދަޢުވާލިބޭ ގައި 2023 އޭޕްރީލް 2023 ގައި އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް އަންނާނެކަމަށް ބުނެފައިވާކަމުގައި، އެފަރާތުން ހަމައެކަނި ބަލާލާދިނީ އެއްބަސްވުމުގެ 2.4 ވަނަ މާއްދާއަށްކަމުގައި، އެހެންކަމުން، އެ ތާރީޚުގައި އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް ދަން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ހަވާލުކުރުމަށް އަންގާފައިވާކަމުގެ ބިދު އޮތުމާއި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭނުންވާގޮތަށް، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސްފިނަމަ، އެއްބަސްވުމުގެ ބާކީ މުއްދަތު އޮތުމުން، އަދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބިނާކުރި ޒަރޫރީ ތަކެއްޗާއި ބޭރުގައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޚަރަދުން ބިން ގެއްލުންދެވޭނެކަމަށް، އަދި ހުރިހާ މައްސަލައެއް މުއްދަތުކަމުގެ ނުކުތުމަށް ކޯޓުން ފައިސަލާ ކުރަނީ ޙުކުމްކުރާއިރު، އެއްބަސްވުން ބާތިލްކޮށް، އެހެން ފަރާތަކަށް ބިން ހަވާލުކޮށްދިނީ، އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ބޭނުން ކުރާނެކަމަށް، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ބޭނުން ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ހިނގައިދާނެކަމަށެވެ.

4. ވަގުތީ އަމުރު އޮންނަންވީ ގޮތަކަށް ދެން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"ހުޅުލޭގައި 02 ސްޓާފް ކިޗަން ހިންގުމަށްޓަކައި ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގގެ ފަރާތުން ބުސްއައިން ނިޒާމް މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމުގައި ކޮންޓެން ހިންގުމަށް ދީފައިވާ 03 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ، ފިޓް އައުޓް ޕީރިއަޑް ނިމުމުން، ފިޓް އައުޓް ޕީރިއަޑަށް ދީފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުންކަމަށާއި 24 މަސްދުވަހަށް

2020 އިން ފެށިގެންމެ ނުވަތަ ދޫކޮށް ކޮވިޑް ކަސްޓަމަރުގެ ކުރިން، މޮރިޓޯރިއަމް އެގްރީމެންޓް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުން ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގއާއެކު 02 ސްޓޯރު ކެންޓީން ހިންގުމަށް ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ނުގެނައުމަށާއި، އެތަން އެހެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ނުދިނުމަށާއި، އެހެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ގޮތުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށާއި، ބްރަދަރސް ކޭޓަރިންގެ ބައްދުތަކަށް އަސަރުކުރާނެ އެއްވެސްކަމެއް ނުކުރުމަށް މޮރިޓޯރިއަމް އެގްރީމެންޓް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑުގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރުކޮށްދިނުމެވެ."

މިހެންނެވެ.

5. ދަޢުވާ އަމުރަކަށް އެދޭ ފަރާތުން ދަޢުވާ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވަނީ ދަޢުވާ އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޣައިރު ބާޠިލުގައިކަން އެނގެން ނެތެވެ.

<u>ދަޢުވާ އަމުރު ނެރުމާގުޅޭގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް</u>

6. ދަޢުވާ އަމުރު ނެރުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ މައިގަނޑު 02 މަސްދަރެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ނިޒާމުގައި އިސްތިޤްރާރުވެފައި ވެއެވެ. އެއީ ގާނޫނު ނަންބަރު: 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތު ތަކާއި <u>ނޮކްސްބެޖް ލިމިޓެޑް ވ. އޮނިކް ޓްރޭޑްސަން ކޯޕަރޭޝަން</u>[1] ގެ މައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އާންމު ޝަރުޠުތަކެވެ.

7. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު[2]ގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، މި ބާބުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި "ދަޢުވާ އަމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުވާއެއްގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާ ފަރާތްތައް ހުރިހާލަތުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ދަޢުވާ ރައްދުވާފަރާތުގެ ހުރިހާލަތުގެ ގޮތުން ކޯޓުން ނެރޭ ދަޢުވާ ފަރާތުގެ އަމުރަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

8. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނު[3]ގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ދަޢުވާ އަމުރުގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ އަމުރުތައް ކޯޓަށް ނެރެދެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

(1) ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް އަންގައި ކުރާ ދަޢުވާ އަމުރެއް؛

(2) ވަކި ކަމެއް ނުކުރުމަށް އަންގައި ކުރާ ދަޢުވާ އަމުރެއް؛

(3) އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަށް ނުރާ ދަޢުވާ އަމުރެއް؛

[1] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ

[2] ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[3] ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގުޅުއްވުމަށް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ޝަކުވާ ފޯނު 3002702 | ޗާޓް ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

i. ވަކި މުދަލެއް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ ވަކި ފަރާތެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމަށް ނުވަތަ މުދާ ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުމަށް؛

ii. ވަކި މުދަލެއް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް؛

iii. ވަކި މުދަލެއްގެ ސާމްޕަލް ނެގުމަށް؛

iv. ވަކި މުދަލެއްގެ ތަޖުރިބާއެއް ހެދުމަށް ނުވަތަ އެ މުދަލެއް ހިމެނޭ ތަނެއް ބެލުމަށް؛

v. ވަކި މުދަލަކީ ފަސާދަވެގެންދާ މުދަލެއްނަމަ ނުވަތަ އެހެންނޫނަސް އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާހުރެ އަވަހަށް ވިއްކާލަންޖެހޭފަދަ މުދަލެއްނަމަ އެ މުދަލެއް ވިއްކާލުމަށް؛

vi. ވަކި މުދަލަކުން ލިބޭ މަންފާ ނުވަތަ އާމްދަނީ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ކޯޓަށް ދައްކާލުމަށް؛

9. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 243 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން ކޯޓުގެ ވަގުތީއެއްގައިވެސް ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާއިރު، އެގޮތުން ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތްތައް ފެށުމުގެ ކުރިންވެސް ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިވަޑައިގަނެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ކޯޓަށް ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށްއެދި ހުށަހަޅައިފާ މައްސަލައަކީ އަވަހަށް ފިޔަވަޅު އެޅުންޖެހޭ ބާވަތުގެ މައްސަލައެއް ނުވަތަ އެ މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމަކީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު[5] ގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއެއްގައި ކޯޓުން ޙުކުމް ނިންމުމުގެ ކުރިން ވަގުތީ ރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތުން ކުރައްވައިދެއްވުމުގެ ޙުކުމް ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވުމަށްއެދުން 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

11. ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމުގައި ނުވަތަ އަމުރާދުގެ ޙުކުމް ނިންމުމުގައި ނޮކްސްބިޖް ލިމިޓެޑް ވ. އެންޖީ ޓްރަވަލް ސަރވިސް ކޮމްސަރވިސް[6] ގެ މައްސަލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު ޝަރުޠުތަކަކީ؛

11.1 ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް، ޤާނޫނީގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤެއް ހުރެއްޖެ ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަސްލަޙަތެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާހަގަކަން ބާރުގަދަކޮށް ޤާއިމުވެގެންވުން

11.2 ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަކާނުލާ އަސްލު މައްސަލައިގެ ދައުވާ ފަސްވެގެން ހިނގައްޖެނަމަ ކުރިމަތިވާނެ ނުރައްކަލެއް އޮތުން

4 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

5 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/R-105 ގަވާއިދު

6 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގޮނޑުދޮށް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

11.3 ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަކީ އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ ސިފަތު ނުވަތަ ޙައިޘިއްޔަތު ޤާނޫނީގޮތުން ލިބިގެންވާ ފަރާތެއްކަމުގައި ވުމެވެ.

ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި، އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ ޝަރީޢަތުން ނެރެވިދާނެ އަމުރެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން

12. ބްރަދަރސް ކޮޖެރިންގެ ފަރާތުން ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 243 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާފަދަ ޙާލަތެއްގައި ނެރެދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެއްކަމުގައި ބަލައި އެއީ އަވަހަށް ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ބާވަތުގެ މައްސަލައެއްތޯ ނުވަތަ އެ މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމަކީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމުގައިތޯ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިއީ، ހުށަހެޅުމުގައި 02 (ދޭއް) ސްޓޭޓު ކުންފުނީން ހިންގަމުންދާކަމަށް ބްރަދަރސް ކޮޖެރިންގެ ފަރާތުން ހުސައިނު ނިޒާރު މޯލްޑިވްސް އެއާޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއެކު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ކުންފުނި ހިންގުމަށް ދީފައިވާ 03 (ތިނެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ދުވަސްތަކުގެ ތެރެއިން އެކުލެވިފައިވާ ހުސްދުވަސްތަކާއި، މި ހުށަހެޅުމުގައި ދެކެވޭ ބްރަދަރސް ކޮޖެރިންގެ ފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިފައި މިވަނީ އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް ބަދަލު ދެއްކުމާއި ފަރާތް ހަވާލުކުރުމަށް އަންގާފައިވާކަމުގެ ބަދަލު އޮތްކަމާއި، ދެއްކުމާއި ފަރާތުން ބޭނުންވާގޮތަށް، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސްފިނަމަ ބްރަދަރސް ކޮޖެރިންގެ ގެއްލުމެއް ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނެ ކަމުގެ މައްސަލަ ކަން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

13. ބެލެވިދާނެ ކަންކަމަށް ބަލައި، ބްރަދަރސް ކޮޖެރިންގެ ފަރާތުން ވަގުތީ ފަރުވާއަކަށް އެދިފައި މިވަނީ މިހިސާބު ވެރިކަމުގެ އަޅާ ކަމެއްގެ މައްސަލަކަށް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް މުސްތަޤްބަލުގައި ވެރިކަމުގެ ޙާލަތެއްގެ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ދެކެވެއެވެ. އެހެންކަމުން މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[8]ގެ 243 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ވެރިކަމު ނުވަތަ ކަމެއްގެ މައްސަލަ ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކިކަމެއް ނުކުރުމަށް ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމަކީ ބެނުވެ ޖާއިޒު ތަސައްވުރުކުރާ ޙާލަތެއް ނޫންކަމުގައި ދެކެވެއެވެ.

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިޝާންސްޕިޖް ލިމިޓެޑް (އޭސްޓްރޯނަމީ) ވ. އެންޖީ ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާ[9]ގައި ކޯޓުން ހުކުމްގެ މައްސަލައާގެ ދެކޭގޮތް ނެރުމާއި ވަގުތީ އަމުރުގައި އަސާސީ މައްސަލާގައި ހިމެނޭ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުން ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަރުޙަލާ އަސަރުކުރުވަނިވި ގޮތަކަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް ނުވަތަ

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[9] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ (02 ސެޕްޓެންބަރު 2012)

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ގުޅުއްވުމަށް ފޯނު ނަންބަރު: 3002700,3002701 | ސެކިއުރިޓީ ފޯނު 3002702 | ބޭރުގެ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

ނަފީކޮށް ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންނުވާކަމަށް އޭގެ ސަބަބަކީ މައްސަލައިގެ ފައިސަލާކުރަނިވި ޙުކުމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މައުޟޫޢީ ބަހުސެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަރުޙަލާއެއް ދާއިމީ ހިމާޔަތް ކުރިއާލާ ދޫކޮށްލުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

15. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އުސްތާޛު ޢާއިޝަތު ވިޝާޒާ ވ. އަބްދުﷲ ޖުނައިދު، ހުވާ / ގއ. ކޮލަމާފުށި[10] ޤަޟިއްޔާގެ 8 ވަނަ ނުކުތާގައި، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ބަލާއިރު، ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިން މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން ރައްކާތެރިކަމުގެ ވަގުތީ ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދެއްވުމަށް، ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާން މައްސަލަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ވަގުތު ބަޔާންކޮށްފައެއް ނުވާކަމުން ދިރާސާކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާން މައްސަލައަކާއި ގުޅިގެން ރައްކާތެރިކަމުގެ ވަގުތީ ފިޔަވަޅެއް އަޅައިދިނުމަށް އެދޭ ފަރާތުން، މި އަމުރު އަމަލުކުރަން ދަޢުވާ ފޯމު ހުށަހަޅަން ކުރުގެ ތަފްސީލުކުރުމުގައި ކޯޓަށް ދަންނަވާންކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ދަޢުވާއާއި ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ނުކުތާ ވަގުތީ އަމުރުގައި "ދަޢުވާކުރާ ފަރާތާއި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ހިމެނޭނީ، ކޯޓަށް ހުށަހަޅަން ފުރުސަތުކުރާ ދަޢުވާގެ ގުޅިގެން ނެރުނު ވަގުތީ އަމުރެއް" ކަން އެނގޭ ގޮތަށް ބަޔާން ކުރުމުގައި އޮންނަންޖެހޭނެކަމަށް، އަދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް ބަޔާންކުރާ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށް އެންގުމަށް، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން އިޖުރާއާތު ދެންނެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މައްސަލާގެ މައުޟޫޢުގެ މަތިގައި ވަގުތީ ފޯރާވާ ރައްކާތެރިކަން ހޯދުމަށް އެޅޭ ދެވަނަ ވަސީލަތް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ތިބޭފަރާތް ފުރުސަތު ހުށަހެޅިވިފައި ހުރިނަމަކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އުސްތާޛު ޢާއިޝަތު ވިޝާޒާ ވ. އަބްދުﷲ ޖުނައިދު، ހުވާ / ގއ. ކޮލަމާފުށި[11] ޤަޟިއްޔާގެ 10 ވަނަ ނުކުތާގައި ވަގުތީ އަމުރަކީ އެދިފައިވާ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ކަން މާއްދާއެއްގެ ދަށުންކަން އެނގެން ނެތުމުން ދަރު ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުވުން ނެތުމުކަމަށް ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުން ރަނގަޅު ކަމަށް ބެން އިސްތިއުނާފު މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

17. ދުސްތޫރު ނިޒާމް (ބިލަތިވަގު ކޯޓަރީންގެ) ގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރުގެ ފޯމަށް ބަލާއިރު އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ ދަޢުވާއާއި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިއަށް ނެރެދިނުމަށް އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެއްކަން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މި ފޯމުގައި ޝަރީޢަތަށް ދަޢުވާ ހުށަހަޅާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާ ތާރީޚެއް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަން އެނގެން އޮތިރިނދު، ދަޢުވާއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވަގުތީ އަމުރަށް ހުށަހަޅާ އަ ފަރާތުގެ މުއްދަތު ދޫކޮށްލާ ތިބޭގެ ފުރުސަތު މިއަދު ހުށަހެޅިފައިވާ ކަންކަމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

---

[10] 2022/HC-A/352

[11] 2022/HC-A/352

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޑިރެކްޝަން ފޯނު ނަ: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ފޯނު 3002702 | ރަޖިސްޓްރީ ފޯނު 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt·mv | ވެބްސައިޓް: www·civilcourt·gov·mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt

18. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި އެގޮތުގައި ހުށަހެޅުނު ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާއިގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނޮކޮސްޓިޖް ލިމިޓެޑް ވ. އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން[12] ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އާންމު ޝަރުތުތައް މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަވެފައިވާތީ ބެލުމުގެ މާނައެއް ނެތްކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ހުކުމް

ދެންފަހު، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި އެގޮތުގައި ހުށަހެޅުން، ހުށައެޅި ނިޔާޒް (ބިލްޑަރސް ކޯޕަރޭޝަން) ފަރާތުން މޯލްޑިވްސް އެއާރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ހެދިފައިވާ އެގްރީމެންޓާއި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތަށް ނެރެދެވޭނެ ސަބަބު ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މޯލްޑިވްސް އެއާރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑްގެ އަރިހު ހުށަހެޅުނުގައި މި ގަޟިއްޔާ ނިންމީމެވެ.

މި ގަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމްކުރީ

އާއިޝަތު ޢަޒްޒާ އަބްދުލްޢަޒީޒު

ޤާޟީ

12 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ގަޟިއްޔާ

ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑްމަގު 20212 | ޖެނެރަލް ލައިން ފޯނު: 3002700,3002701 | ސެކްޝަން ލައިން 3002702 | ރެޖިސްޓްރީ ލައިން 3002704,3002703
ފެކްސް: 3323986 | އީމެއިލް: info@civilcourt.mv | ވެބްސައިޓް: www.civilcourt.gov.mv | ޓްވިޓަރ: @MVCivilCourt